

Секция 4. «Развитие финансовой и банковской сферы»

инструментами: учетной ставкой, нормами обязательного резервирования, операциями на открытом рынке. Для определения эффективности монетарной политики НБУ необходимо рассмотреть влияние данных инструментов на денежный рынок и экономику в целом. Учитывая то, что требование обязательного резервирования оказывает значительное влияние на кредитные возможности коммерческих банков и то, что операции на открытом рынке всегда являлись одним из самых оперативных и действенных инструментов денежно-кредитной политики, мы рассмотрим лишь механизм учетного регулирования НБУ.

За все время проведения НБУ денежно-кредитной политики механизм учетного регулирования не выполнял своей регулятивной функции. Так, например, учетная ставка в январе 2000г. составляла 45%, а к январю 2003 г. снизилась до 7%. В то же время стоимость кредитов в национальной валюте составляла 53,4% в январе 2000 г. и 28% в январе 2003 г. Таким образом, значительное снижение учетной ставки не было подкреплено пропорциональным снижением кредитных ставок, вследствие чего спред между ними возрос с 8,4 процентных пункта (январь 2000 г.) до 21 процентного пункта (январь 2003 г.).

Таким образом, денежно-кредитная политика НБУ на сегодняшний день является недостаточно эффективной. Для повышения эффективности монетарной политики НБУ необходимо, прежде всего, тесное взаимодействие последней с фискальной политикой правительства, наличие единых целевых ориентиров при проведении данных политик, особенно при сегодняшних кризисных явлениях в экономике, в том числе, растущей инфляции.

*Крухмаль О.В., старший викладач кафедри банківської справи
Українська академія банківської справи,*

ДИНАМІЧНИЙ ФАКТОР ПРИ ОЦІНЦІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ

В умовах посилення міжбанківської конкуренції для прийняття економічно обґрунтованих рішень щодо проведення операцій з комерційними банками клієнтам потрібна об'єктивна інформація про фінансовий стан банків та спроможність банків ефективно виконувати свої функції та забезпечувати цілеспрямований розвиток, витримуючи вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, тобто фінансову стійкість банків. При чому, така інформація потрібна і самим банкам, їх акціонерам, контролюючим органам.

Слід зазначити, що для оцінки фінансової стійкості банку сьогодні використовуються декілька методологічних підходів. Найбільш простим є коефіцієнтний аналіз, що ґрунтується на розрахунку фінансових показників (ліквідності, достатності капіталу, прибутковості, рівня ризиків). Даний метод дозволяє детально і всебічно дослідити діяльність банку, але не дозволяє дати узагальнюючу оцінку фінансової стійкості. Інтегральні методи дозволяють визначити фінансову стійкість як одну кількісну характеристику та надають можливість порівняльного аналізу за великою сукупністю банків. Оцінка фінансової стійкості може здійснюватися за допомогою математично-статистичних методів, зокрема, факторного аналізу, дискримінантного аналізу, нелінійного оцінювання.

На думку багатьох вчених, зокрема Фетисова Г., Ларіонової І., Примостки Л. та нашу думку, фінансова стійкість банку є поняттям, що звернене не на статику, а на рух, розвиток. Стійкість як основа розвитку базується на стабільності, здатності протистояти внутрішньому та зовнішньому впливу. Слід зазначити, що в працях українських та зарубіжних вчених поняття стійкості часто пов'язується з поняттями стабільність, рівновага, надійність.

Отже, на нашу думку, при оцінці фінансової стійкості із застосуванням будь-якого з наведених вище методів, доцільно враховувати не статичний стан банку, а його динамічну характеристику.

Таким чином, для оцінки фінансової стійкості доцільно використовувати не тільки основні показники, що характеризують обсяг і структуру власних коштів, рівень доходності і прибутковості, ліквідність, мультиплікативну ефективність власного капіталу, а й досліджувати стабільність розвитку діяльності банку. Виходячи із значень базових показників та критерію їх динамічної стабільності банки можна поділити на чотири групи:

- значно стабільний фінансовий стан – базові показники знаходяться в межах рекомендованих значень, значення цих показників є стабільними;
- достатній фінансовий стан, що підвладний коливанням – базові показники знаходяться в межах рекомендованих значень, але значення цих показників є нестабільними;
- стабільно низький фінансовий стан – базові показники виходять за межі рекомендованих значень, значення цих показників є стабільними;

Секция 4. «Развитие финансовой и банковской сферы»

- нестабільно низький фінансовий стан – базові показники виходять за межі рекомендованих значень, значення цих показників є нестабільними.

При цьому фінансово стійкими є лише банки, що відповідають характеристикам першої групи, банки наступних трьох груп є фінансово нестійкими.

Для оцінки стабільності динамічних рядів базових показників фінансової стійкості доцільно застосовувати варіацію. Чим менша варіація, тим більш стабільною є сукупність. Для характеристики варіації скористаємось коефіцієнтом варіації, за допомогою якого можна оцінити однорідність сукупності.

Таким чином, оскільки фінансова стійкість є динамічною інтегральною характеристикою банку, то, відповідно, найбільш прийнятним для проведення аналізу та управління фінансовою стійкістю слід вважати динамічний підхід. Суть застосування такого підходу полягає в тім, що для оцінки фінансової стійкості доцільно використовувати не тільки показники, що характеризують її складові, а й досліджувати критерій стабільності діяльності банку.

УДК 330.341.1

*Лютікова О.В., асистент кафедри економічної кібернетики
Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського*

ДЕРЖАВНІ ВКЛАДЕННЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ІНВЕСТУВАННЯ В УМОВАХ РИНКОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Стан національної економіки та добробут громадян визначається і залежить від державних органів. Держава має стати основним інвестором національної науково-інформаційної структури.

Активізація інноваційно-інвестиційної діяльності та зміцнення цілісної системи її фінансового забезпечення – одне з головних завдань сучасної економічної політики держави. Це має бути пов'язане з державним регулюванням з огляду на те, що окремі підприємства самостійно не можуть забезпечити ефективність інноваційної діяльності.

В інституціональному плані перед державою стоїть завдання з формування такого фінансового механізму, який забезпечував би перерозподіл ресурсів застарілих і безперспективних виробництв у виробничо-технологічні комплекси сучасного технологічного укладу, концентрацію ресурсів у точках його росту, модернізацію економіки, підвищення її ефективності й конкурентоспроможності на засадах розповсюдження нових технологій. Розв'язанню цього завдання мають бути підпорядковані приватизаційна, податкова, валютна, грошово-кредитна та бюджетна політики.

Перехід до ринкової системи господарювання не привів до значної диверсифікації системи фінансування інвестиційної діяльності. Стабілізація фінансової сфери України ще не стійка і досягнута ціною подальшого скорочення інвестиційної діяльності держави. Так, якщо у 1999 році частка державних інвестицій складала 19,4%, то в 2003 році близько 15%, що подриває прибутковубазу бюджету в перспективі. Станом на кінець 2005 року частка бюджетних інвестицій у загальному обсязі інвестицій становила 8%, що не дає змоги державі активно залучатися до реалізації стратегічних завдань розвитку. Таку саму частку державних інвестицій мають Вірменія і Киргизстан, ще меншу (4%) – Азербайджан, у Російській Федерації держава інвестує 19%, у Білорусі – 25% обсягу загальних інвестицій.

Державні інвестиції часто використовують для реалізації масштабних проектів і особлива увага повинна приділятися якості інвестицій, прозорості використання коштів та їх бюджетній ефективності. Основним джерелом інформації для розрахунку бюджетної ефективності є дані податкових органів про доходи та витрати, пов'язані з реалізацією конкретного інвестиційного проекту.

Ефективність інвестиційної діяльності потребує удосконалення відповідних бюджетних процедур, особливої уваги при визначенні пріоритетів відбору інвестиційних проектів, досконалого аналізу наслідків прийнятих бюджетних рішень.

Слід зазначити, що вкладення коштів бюджету не повинно завжди розглядатися з точки зору прибутковості, тому що вони можуть бути використані як інвестиції в стратегічній сфері, а також мати соціальний ефект.

Ефективне використання державних вкладень можливо завдяки удосконаленню організаційно-економічного механізму; інвестуванню малого бізнесу; використанню державних коштів у пріоритетних напрямках; жорсткому розмежуванню поточних та інвестиційних видатків в